

NLdigital's Input op het Wetsvoorstel tot Wijziging van de UAvG en enkele andere wetten in verband met het stroomlijnen en actualiseren van het gegevensbeschermingsrecht (Verzamelwet gegevensbescherming).

Inleiding

Het Wetsvoorstel 'Verzamelwet gegevensbescherming' dient ter stroomlijning en actualisatie van het gegevensbeschermingsrecht binnen het toegestane kader dat de Avg biedt. Dit wetsvoorstel is opgesteld mede naar aanleiding van de motie Koopmans (brief aan de Tweede Kamer van 1 april 2019).

De Avg is gericht op het bereiken van maximum harmonisatie binnen de Europese markt maar biedt op een aantal welomschreven punten ruimte aan de afzonderlijke lidstaten om op Nationaal niveau binnen de toegestane kaders af te wijken dan wel nadere invulling te geven aan bepalingen van de Avg. Echter ook bij het gebruik van deze bevoegdheden is het zaak om fragmentatie van de interne markt te voorkomen dan wel tot het minimum te beperken.

Toestemming jongeren (artikel 5 UAvG)

Het is positief dat door de minister erkend wordt dat jongeren, een onder curatele gestelde of iemand ten behoeve van wie bewind of mentorschap is ingesteld, (a) niet afhankelijk moeten zijn van een actie van zijn wettelijke vertegenwoordiger om een einde te kunnen maken aan een verwerking van zijn eigen persoonsgegevens; en (b) zelf de rechten, bedoeld in hoofdstuk III van de AVG uit kan oefenen als het over zijn eigen persoonsgegevens gaat. We vragen ons daarbij wel af of het voor de uniformiteit in de interne markt niet duidelijker is om de leeftijdsgrens van 12 jaar en ouder aan te houden in plaats van 11 jaar en ouder.

We zouden ook graag zien dat jongeren van 13, 14 en 15 jaar voor de initiële toestemming niet afhankelijk zijn van hun vertegenwoordiger. Jongeren hebben recht op privacy en op extra bescherming bij het gebruik van diensten waarbij gegevensverwerking aan de orde is. Dit wordt ons inziens niet bereikt door de leeftijdsgrens voor het geven van de initiële toestemming op 16 jaar te zetten. We mogen immers niet de ogen sluiten voor de (mogelijke) praktijk waarbij jongeren (in de puber leeftijd) – uit privacy overwegingen en drang naar zelfstandigheid - er eerder voor kiezen om een andere geboortedatum in te vullen in plaats van de benodigde toestemming te vragen van hun vertegenwoordiger, waardoor deze jongeren de waarborgen mislopen die zijn ingesteld om hen als jongere te beschermen.

We steunen dan ook nog steeds de brief van het Safer Internet Center waarin gepleit wordt voor het verlagen van de leeftijdsgrens voor toestemming van het verwerken van persoonsgegevens van 16 naar 13 jaar (<https://ecp.nl/wp-content/uploads/2017/10/Brandbrief-Artikel-8-AVG-brengt-online-privacy-van-onze-jeugd-in-gevaar.pdf>).

In deze brief wordt kortweg onderbouwd beargumenteerd dat in het internationaal verdrag inzake de rechten van het kind (in het bijzonder artikelen 13, 14, 15 en 17) is vastgelegd dat kinderen het recht hebben om informatie te verkrijgen en te delen, alsmede het recht hebben op vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst, op verenigen en samenkomen. Zelfs in de meest gezonde ouder-kind relaties, zijn er onderwerpen die - met name in de puber leeftijd van 13 jaar en ouder - gevoelig liggen. Dit is de leeftijd dat jongeren zich los gaan maken van hun ouders en steeds meer onafhankelijk worden om uiteindelijk volledig op eigen benen te kunnen staan. Jongeren hebben het recht om hun eigen ik te ontwikkelen. Daar hoort ook zelfstandige informatievergaring en het delen van informatie bij (bijvoorbeeld over seksuele geaardheid en geloofsovertuiging). Als er door de ouders een veilige omgeving wordt geboden, kunnen jongeren op een eigen gekozen moment de voor hen gevoelige onderwerpen bespreekbaar maken. Het instellen van de leeftijdsgrens van 13 jaar en ouder - voor het geven en intrekken van toestemming - zorgt ervoor dat die jongeren daadwerkelijk de voordelen ondervinden van de extra waarborgen die worden geboden voor kinderen en jongeren.

Daarnaast speelt het gebrek aan harmoniserende werking binnen de Europese markt een rol. Een uniforme leeftijdsgrens voor het geven en intrekken van toestemming en het uitoefenen van de rechten van een betrokkene maakt het voor zowel (mkb)bedrijven als voor jongeren en hun vertegenwoordigers overzichtelijker en werkbaarder in deze wereld van grensoverschrijdend dataverkeer. Gebrek aan harmonisatie binnen de interne markt alsmede de introductie van een duaal stelsel voor enerzijds het geven en anderzijds het intrekken van toestemming, legt op met name het MKB een zware druk. In de kamerbrief van 31 oktober 2019 gaf het kabinet

ook blijkt dat het zich er steeds meer van bewust is dat het een heel groot probleem is dat er binnen Europa allemaal verschillende leeftijdsgrenzen gelden. Terecht merkte het kabinet in voornoemde brief op dat ouders en kinderen niet weten waar ze aan toe zijn.

We zijn als NLdigital sterk voorstander van het instellen van één uniforme leeftijdsgrens van 13 jaar in heel Europa voor het geven van zowel initiële toestemming, het intrekken van de toestemming als het uitoefenen van de rechten van een betrokkene. Dit geeft voor alle betrokken partijen de benodigde duidelijkheid, verlaagt de administratieve lasten voor het MKB en draagt bij aan maximale harmonisatie in de interne markt.

Technologische kennis toezichthouder

Ter nadere implementatie van artikel 54, eerste lid, onder b, van de AVG voorziet het nieuw voorgestelde vijfde lid van artikel 7 van de UAVG in een grondslag om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen over de noodzakelijke kwalificaties waarover een lid van de Autoriteit Persoonsgegevens dient te beschikken alsmede overige nadere voorwaarden voor de benoeming van alle leden van de Autoriteit Persoonsgegevens. Daarbij kan worden gedacht aan benoemingseisen.

De invloed van technologie op de samenleving groeit. Privacy is niet zuiver een juridisch onderwerp. Technologische kennis is een randvoorwaarde voor het borgen van een privacy vriendelijke (digitale) samenleving. We hebben ons al in een eerder stadium sterk gemaakt voor het stimuleren dat nieuwe leden, of een bij voorkeur aan te trekken derde lid, van de Autoriteit Persoonsgegevens affiniteit hebben/heeft met de invloed van technologie op de maatschappij en het bedrijfsleven in het bijzonder.

Hoewel dit impliciet in het huidig voorstel van artikel 7 gelezen zou kunnen worden, zouden we dit gezien de toenemende rol van technologie in de samenleving, graag meer expliciet genoemd zien. Zo zou het hebben van technologische kennis - of in ieder geval aantoonbare affiniteit met de invloed van technologie op de maatschappij en het bedrijfsleven in het bijzonder - als voorbeeld van een benoemingseis door de Autoriteit Persoonsgegevens opgenomen kunnen worden in de Memorie van Toelichting bij artikel 7 UAVg.

Erkenning van dit standpunt en onze zorgen op dit vlak zien we ook terug in het eindrapport van de tijdelijke commissie Digitale toekomst: 'Naar meer parlementaire grip op digitalisering.'. Op pagina p35 staat vermeld dat: "Toezichthouders maken zich wel zorgen over de beschikbaarheid van personeel dat verstand heeft van nieuwe technologieën en dat de naleving van bestaande wet- en regelgeving in een nieuwe context kan beoordelen." Alleen door het werven en benoemen van meer mensen met technologische kennis kan deze kennisachterstand weggenomen worden.

Met vriendelijke groet,

Lotte de Bruijn
Algemeen Directeur NLdigital